

Piezīmes un atsaucis valsts līmeņa sugu aizsardzības mērķu (FRV) noteikšanai: datu izvēle un eksperta pieņēmumi

Sugas kods	4021
Sugas nosaukums	<i>Phryganophilus ruficollis</i>
Eksperts	Maksims Balalaikins
Darbs pabeigts	28.02.2024.
Vispārējās piezīmes	<p>Dzeltenkrūšu ēnvabole <i>Phryganophilus ruficollis</i> ir 10–16 mm gara vabole, kas pieder ēnvaboļu (Melandryidae) dzimtai (Insecta: Coleoptera). Ķermenis ir garš un tievs, cilindrisks, melns ar gaiši oranžu priekškrūšu vairogu un vēderiņu. Kāpurs ir dzeltenīgi oranžs, garš un tievs, stipri saplacināts. Suga apdzīvo boreālus un platlapju mežus ar lielu daudzumu kritalu un atmirušas koksnes. Vaboļu aktivitātes laiks ir īss (dažas nedēļas), bet kāpuru attīstība zem mizas un trūdošā koksne ilgst 2–5 gadus. Vaboļu aktivitātes periods ir maijs–jūlijs (Nikitsky et al. 1996; Lundberg 1993).</p> <p>Dzeltenkrūšu ēnvaboles izplatības areāls aptver visu Palearktikas mežu zonu. Suga ir sastopama gan mērenā klimata joslā (piemēram, Japānā, Norvēģijā, Vācijā un Zviedrijā), gan kontinentālā klimata joslā (Ķīnas centrālajā daļā, R un A Sibīrijā). Zināma no visām Skandināvijas valstīm un Somijas (Nikitsky 2020). Nav sastopama Igaunijā (Roosileht, pers. ziņ.) un Lietuvā (Tamutis et al. 2019). Baltkrievijā zināma no valsts R daļas (Alexandrovitch et al. 1996). Latvijas teritorijā atrodas dzeltenkrūšu ēnvaboles izplatības areāla R daļā, relatīvi tālu no perifērijas.</p> <p>Latvijā ir zināmas divas atradnes. Vēsturiskā atradne atrodas “Puzes apkārtnē” (Kawall 1867). Vienīgā aktuālā dzeltenkrūšu ēnvaboles atradne ir reģistrēta 08.06.1998. Slīterē (1, malayse trap, N.Savenkov leg.). (Barševskis 2001, Jansson 1999).</p> <p>Kvantitatīvi pētījumi par dzeltenkrūšu ēnvaboles populācijas lielumu un tās pārmaiņām nav veikti ne Latvijā, ne citur pasaulē. Populācijas lielums, stāvoklis un tendences Latvijā nav zināmi. Nav jebkādu datu, uz kuru pamata verētu noteikt FRV.</p> <p>Citur Eiropā suga sastopama reti līdz ļoti reti un neregulāri, visvairāk atradņu zināms Zviedrijā (Lundberg 1993) un Somijā, kā arī Sibīrijā (Nikitsky, pers. ziņ.; Kovalevsky, pers. ziņ.). Zviedrijā zināmas piecas šīs sugas atradnes (SLU Artdatabanken 2020), Somijā – 32 (Muona & Mattila 2021).</p>

Piezīmes un pieņēmumi tabulu aizpildīšanā/izmantošanā

	Lauks	Komentāri, pieņēmumi
	Dati_FRP	
REF	Date	1998 Slītere 08.06.1998. (1, malayse trap, N.Savenkov leg.) (Barševskis 2001, Jansson 1999).
	Popunit	loc (atradne)
	Min	1
	Max	1
HDV	Popunit	loc. (atradne)
	Quality & Date	M (2006)
	Min	1
	Max	1
	Trend period	1993–2006
	Trend	X
	Mag_min	na
	Mag_max	na
	Habitat period	M (2006)
	Trend	=
	Popunit_final	loc (atradne)
	Min_final	1
	Max_final	1
	Trend 1993–2006	na
CV	Date	2013–2018
	Popunit	na
	Min	na
	Max	na
	Value	na
	Type	na
	Popunit_alt	minimum
	Min_alt	na
	Max_alt	na
	Value_alt	na
	Type_alt	na
	Method	absentData
	Trend period	2007–2018
	Trend	Unk (nezināms)
	Mag_min	na
	Mag_max	na
	Method	absentData (trūkst datu)
	Habitat period	2007–2018
	Trend	Unk (nezināms)
	Method	absentData (trūkst datu)
	Popunit_final	na

	Lauks	Komentāri, pieņēmumi
	Min_final	na Nav pieejami sugas sastopamības aktuālie dati.
	Max_final	na Nav pieejami sugas sastopamības aktuālie dati.
	Trend 2007–2018	na Nav pieejami sugas sastopamības aktuālie dati.
	Dati_FRR	
REF	Area	864 km ²
	Period	1998
HDV	Area	864 km ²
	Quality & period	M (2006)
	Trend	X
	Magnitude	na
	Area_final	864 km ²
	Trend 1993–2006	na
CV	Area	0 km ²
	Period	2007–2018
	Trend	Unk.
	Trend_method	absentData (trūkst datu)
	Area_final	Nezināms
	Trend 2007–2018	Nezināms
	Lēmumi_FRP	
	Variants (8. attēls)	1. variants.
	1. Klimata pārmaiņas	na
	2. LV populācijas nozīmība	na
	3. Populāciju izolācija	na
	4. Negatīvie faktori	na
	5. Negatīvas tendences	na
	Lēmumi_FRR	
	Variants (8. attēls)	1. variants.
	1. Klimata pārmaiņas	na
	2. LV populācijas nozīmība	na
	3. Populāciju izolācija	na
	4. Negatīvie faktori	na
	5. Negatīvas tendences	na

Literatūra un informācijas avoti

Alexandrovitch, O. R., Lopatin, I. K., Pisanenko, A. D., Tsinkevitch, V. A., Snitko, S. M. 1996. A catalogue of Coleoptera (Insecta) of Belarus. FFR RB, Minsk, 103 pp.

Barševskis A. 2001. New and rare species of beetles (Insecta: Coleoptera) in the Baltic states and Belarus. *Baltic J. Coleopterol*, 1 (1 - 2): 3 -18.

Jansson N. 1999. Studies of the beetle fauna in Slitere state nature reserve in Latvia. roject report., 14 p.+ 3 appendices

Kawall, J. H. 1876. *Miscellanea entomologica*, *Stettiner entomologische Zeitung* 28: 117–124.

Lundberg, S. 1993. Brunbaggen *Phryganophilus ruficollis* (F.) (Coleoptera, Melandryidae) i norra Fennoskandien - biotopval och utvecklingsbiologi, *Entomologisks Tidskift* 114(1/2): 13–18.

Muona J., Mattila J. 2021. <https://laji.fi/en/taxon/MX.194012> (accessed 17.07.2021).

Nikitsky, N. B., Osipov, I. N., Chemeris, M. V., Semenov, V. B., Gusakov, A. A. 1996. The beetles of the Prioksko-Terrasny Biosphere reserve - xylobiontes, mycetobiontes, and Scarabaeidae (with the review of the Moscow region fauna of the groups), *Archives of the Zoological Museum Moscow State University* 36: 198 pp. (krieviski, angļu kopsavilkums).

Nikitsky, N. B. 2020. Family Melandryidae Leach, 1815: 47–59. In: Iwan D. & Löbl I. (eds) *Catalogue of Palaearctic Coleoptera. Volume 5. Revised and Updated Second Edition. Tenebrionoidea*. Brill, Leiden & Boston, 945 pp.

SLU Artdatabanken. 2020. Rödlista 2020 - övergripande delar. Artfakta. SLU Artdatabanken. <https://artfakta.se/naturvard/taxon/Phryganophilus-ruficollis-101558>

Tamutis, V., Ferenca R., Pollock, D. A. 2019. Faunistic review of Tetratomidae and Melandryidae (Coleoptera: Tenebrionoidea) in Lithuania with an annotated checklist of the species, *Zootaxa* 4668 (2): 183–206.